

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 15. septembra 2023. godine
Ref. br.: RK 2253/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI57/23

Podnosilac

Ismet Ferati

**Ocena ustavnosti presude [Ac. br. 9423/21] Apelacionog suda Kosova
od 6. decembra 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Ismet Ferati (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u opštini Vučitrn, koga zastupa Nysret Mjeku, advokat.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [Ac. br. 9423/21] od 6. decembra 2022. godine Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) u vezi sa presudom [C. br. 1536/18] od 18. februara 2020. godine Osnovnog suda u Prištini, Opšte odeljenje (u daljem tekstu: Osnovni sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude, kojom se navodi da su podnosiocu zahteva povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 20. [Odluke] i 22. [Procesuiranje podnesaka] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).
5. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023 je objavljen u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15 dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe gore navedenog Poslovnika o radu. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78 (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018 i dalje će se primenjivati u slučajevima registrovanim u Sudu pre njegovog ukidanja, samo ako i u meri u kojoj su povoljnije za strane.

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 3. marta 2023. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 7. marta 2023. godine, predsednica Suda je, odlukom [br. Gjr.KI57/23], imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Remzije Istrefi-Peci (predsedavajuća), Nexhmi Rexhepi i Enver Peci (članovi).
8. Dana 14. marta 2023. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog datuma, Sud je dostavio kopiju zahteva Apelacionom sudu.
9. Dana 11. maja 2023. godine Sud je zatražio od podnosioca zahteva da kompletira dokumentaciju, odnosno da dostavi pune kopije presuda u drugim predmetima.
10. Dana 22. maja 2023. godine, podnosilac zahteva je dostavio četiri primerka presuda Apelacionog suda.
11. Dana 30. avgusta 2023. godine, veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva bio zaposlen u Energetskoj korporaciji Kosova D.D. (u daljem tekstu: poslodavac) u periodu od 17. maja 1976. godine do 20. januara 2017. godine, kada mu je prestao radni odnos zbog dostizanja starosne granice za penzionisanje, prilikom čega mu je poslodavac isplatio 3 (tri) prateće plate.
13. Iz radne knjižice proizilazi da je podnosilac zahteva 20. januara 2017. godine navršio 44 godine, 5 meseci i 5 dana radnog staža kod poslodavca i da je dobijao osnovnu platu u iznosu od 751,00 € (sedamsto pedeset jedan evra).
14. Dana 16. maja 2018. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu protiv poslodavca, kojom je od istog tražio da mu isplati na ime jubilarnih plata ukupan iznos od 2.253,00 evra (dve hiljade dvesta pedeset tri evra) sa 8 % kamate (osam odsto) od podnošenja tužbe do konačne isplate. Podnosilac zahteva je svoj tužbeni zahtev zasnovao na članu 52. Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, potpisanog od strane partnera u Ekonomsko – socijalnom savetu (u daljem tekstu: Kolektivni sporazum) i članu 90. (Kolektivni ugovor) Zakona br. 03/L-212 o radu (u daljem tekstu: Zakon o radu).
15. Dana 18. februara 2020. godine, Osnovni sud je presudom [C. br. 1536/18]: (i) u celosti usvojio tužbeni zahtev podnosioca; (ii) obavezao bivšeg poslodavca da mu isplati na ime jubilarne plate iznos od 2.253,00 evra (dve hiljade dvesta pedeset i tri evra) sa kamatom od 8% (osam odsto) od dana prijema presude do konačne isplate; i (iii) obavezao bivšeg poslodavca da mu nadoknadi troškove parničnog postupka u ukupnom iznosu od 270,00 evra (dvesta sedamdeset evra), sa sledećim obrazloženjem:

„Sud ocenjuje da je tuženi [poslodavac] bio obavezan da tužiocu [podnosiocu zahteva] isplati još tri plate na ime jubilarne nagrade za 30 godina radnog staža. To je zato što OKSK [Opšti kolektivni sporazum] izričito predviđa da poslednji poslodavac isplaćuje jubilarne nagrade. U trenutku penzionisanja, tužilac je imao više od 40 godina radnog staža. Stoga, na osnovu radne knjižice, sud utvrđuje da se tužilac zaposlio kod tuženog 8. avgusta 1971. godine. Shodno tome, to znači da je tužilac navršio neophodne godine radnog staža za jubilarnu nagradu, dok je tuženi bio poslednji poslodavac u vreme penzionisanja.“
16. Osnovni sud je takođe utvrdio da je podnosilac zahteva podneo tužbeni zahtev 16. maja 2018. godine, odnosno u trogodišnjem roku za podnošenje novčanih potraživanja iz radnog odnosa kao što je utvrđeno članom 87. (Rok zastarevanja) Zakona o radu.
17. Neutvrđenog datuma, bivši poslodavac je uložio žalbu Apelacionom sudu na presudu [C. br. 1536/18] od 18. februara 2020. godine Osnovnog suda zbog bitne povrede odredaba Zakona br. 03/L-006 o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP), pogrešne primene materijalnog prava i pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja.
18. Dana 6. decembra 2022. godine, Apelacioni sud je, presudom [AC. br. 9423/2021], usvojio, kao osnovanu, žalbu bivšeg poslodavca i preinačio presudu [C. br. 1536/18] od 18. februara 2020. godine Osnovnog suda na sledeći način:

„I. ODBIJA se, kao neosnovan, tužbeni zahtev tužioca Ismeta Feratija iz Vučitrna, [...], kojim je tražio da se obaveže tužena Energetska korporacija Kosova D.D.. u Prištini da tužiocu na ime tri jubilarne plate isplati iznos od 2,253.00 €, zajedno sa normom kamate u iznosu od 8 %, koja će se računati od datuma podnošenja tužbe sudu do konačne isplate.“

II. Svaka strana snosi svoje troškove postupka”.

19. Apelacioni sud je, između ostalog, obrazložio da je podnosilac - zahtev za jubilarnu nagradu zasnovao na Opštem kolektivnom sporazumu, koji je stupio na snagu 1. januara 2015. godine, i u skladu sa stavom 4, člana 90. Zakona o radu, trajalo je 3 (tri) godine, odnosno do 1. januara 2018. godine, kada mu je prestalo pravno dejstvo. Isti je ocenio: *„[...] pošto se iz radne knjižice radnika, izdate za tužioca [podnosioca zahteva] sa br. 2094 od 20.01.2017. godine, utvrđuje da je isti navršio 44 godine radnog staža, 5 meseci i 5 dana, iz toga rezultira da je tužilac uslov za jubilarnu nagradu za 30 godina neprekidnog radnog staža ispunio pre stupanja na snagu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, odnosno 15.08.2002. godine. Iz toga proizilazi da je uslov za jubilarnu nagradu ispunjen u vremenskom periodu u kojem gore navedeni Sporazum nije bio na snazi i kao takav, ne može da proizvodi pravno dejstvo, odnosno da se retroaktivno primeni, pa stoga rezultira da tužiocu nedostaje pravni osnov za ostvarivanje zahteva iznetog u tužbi“.*
20. Štaviše, Apelacioni sud je utvrdio da iako je u konkretnom slučaju bivši poslodavac svojom odlukom od 10. aprila 2019. godine odlučio da nastavi sa priznavanjem obaveze isplate jubilarnih plata svim zaposlenima koji ispunjavaju uslove do 31. decembra 2019. godine, tj. koji su navršili radni staž od *„[...] 10, 20, 30 godina, uključujući i one zaposlene koji su navršili radni staž od 40 godina, od 01.01.2015. godine pa nadalje“*, tužilac je 40 godina radnog staža ispunio 15. avgusta 2012. godine, odnosno pre stupanja na snagu Opšteg kolektivnog sporazuma. Po ovom osnovu, Apelacioni sud je odlučio da preinači ožalbenu presudu i odbije tužbeni zahtev tužioca u celosti kao neosnovan.

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva navodi da su mu redovni sudovi povredili pravo zagarantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.
22. Podnosilac zahteva je priložio 3 (tri) presude Apelacionog suda, odnosno presudu [Ac. br. 9423/21] od 6. decembra 2022. godine; presudu [Ac. br. 1268/20] od 11. februara 2019. godine i presudu [Ac. br. 538/19] od 6. maja 2019. godine, za koje smatra da su iste kao njegov slučaj. Ipak, Sud ističe da podnosilac zahteva u svom zahtevu nije dostavio pune kopije tri gorepomenutih presuda. Kao rezultat toga, Sud podseća da je od podnosioca zahteva tražio da dostavi pune kopije ovih tri presuda.
23. Podnosilac zahteva je u dodatnoj dokumentaciji dostavljenoj 22. maja 2023. godine Sudu dostavio pune kopije 4 (četiri) presuda Apelacionog suda, kao u nastavku: presudu [Ac. br. 4431/19] od 24. decembra 2019. godine; presudu [Ac. br. 4351/19] od 17. septembra 2019. godine; presudu [Ac. br. 511/20], od 8. aprila 2021. godine, i; presudu [Ac. br. 1275/20] od 14. septembra 2020. godine. Iz toga proizilazi da kopije dostavljenih presuda od podnosioca zahteva, dana 22. maja 2023. godine, nisu iste sa onim dostavljenim u njegovom zahtevu od 3. marta 2023. godine. U vezi četiri poslednjih presuda koje je dostavio 22. maja 2023. godine, podnosilac zahteva navodi sledeće: *„Na osnovu Vašeg zahteva sa br. ref. 323-4/23, šaljem Vam nekoliko presuda Apelacionog suda u Prištini koje su odlučivale u sličnim slučajevima na ime naknade za jubilarne plate“* i *„Ovo su dovoljni dokazi za Ustavni sud, da prilikom odlučivanja za podnosioca zahteva: [RR.A], [B.B] i [I.F] usvoji zahteve kao osnovane kako bi se obezbedilo pravično i nepristrasno suđenje.“*

24. Što se tiče iscrpljivanja pravnih sredstava, podnosilac zahteva ističe: „Na presudu Apelacionog suda ne može da se uloži žalba, jer je mala vrednost, i na istu ne može da se izjavi revizija.“

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

- „1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.
3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.
4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.
5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegovu/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom“.

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6. (Pravo na pravično suđenje)

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde.
[...].”

ZAKON Br. 03/L-212 O RADU

Član 87

(Rok zastarevanja)

“Svi zahtevi iz radnog odnosa zastarevaju u okviru roka od tri (3) godine od dana podnošenja zahteva”.

Član 90

(Kolektivni ugovor)

“[...]”

4. Kolektivni ugovor može da bude sklopljen za vremenski određeni period ne duži od tri (3) godine”.

ZAKON Br. 03/L-006 O PARNIČNOM POSTUPKU

**ČLAN 211
(bez naslova)**

„[...]”

211.3 Revizija se ne dozvoljava u imovinsko pravnim odnosima u kojima se tužbeni zahtev ne odnosi na novčane zahteve, na predaju stvari ili na ispunjavanje neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora navedenog u tužbi tužioca ne prelazi sumu od 3,000 €.

[...]“

**OPŠTI KOLEKTIVNI SPORAZUM KOSOVA
(potpisan od strane partnera u Ekonomsko – socijalnom savetu 18. marta
2014. godine)**

**Član 52
(Jubilarnе nagrade)**

- “1. Zaposleni ima pravo na jubilarnu nagradu i to za:
- 1.1. za 10 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od jedne njegove mesečne plate;
 - 1.2. za 20 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od dve njegove mesečne plate;
 - 1.3. za 30 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od tri njegove mesečne plate.
2. Poslednji poslodavac je taj koji plaća jubilarne poklone.
3. Jubilarni poklon se plaća u roku od mesec dana, nakon ispunjivanja uslova iz ovog stava”.

**Član 82
(bez naslova)**

“1. Ovaj Opšti Kolektivni Sporazum Kosova (OKSK), potpisan od strane Partnera pri Ekonomsko-Socijalnom Savetu Kosova, stupa na snagu od datuma: 01.01.2015.

[...]”

**PRAVNO MIŠLJENJE ZA JUBILARNU NAGRADU VRHOVNOG SUDA
KOSOVA, od 27. februara 2023. godine**

Primenljivi sporazum/ugovori:

“II. Opšti kolektivni sporazum Kosova zaključen 18.03.2014. godine, i potpisan od strane Organizacije poslodavaca (Privredna komora Kosova i Kosovska poslovna alijansa), Organizacije zaposlenih (Unija nezavisnih sindikata Kosova), kao i Vlada Republike Kosova, (Ministarstvo rada i socijalnog staranja), (u daljem

tekstu: Opšti kolektivni sporazum Kosova) primenjuje se u vremenskom periodu od 01.01.2015 do 31.12.2017. g”.

Uslovi za ostvarivanje prava na jubilarnu nagradu:

“VI. Zaposleni na osnovu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, ima pravo na jubilarnu nagradu kako je definisano u članu 52 ovog sporazuma, ako su ispunjeni ovi uslovi i to: a) da se jubilarna godina rada od 10, 20 i 30 godina navršava u vreme kada se primenjuje ovaj sporazum kao u tački II ovog pravnog mišljenja, i b) radni staž od 10, 20 i 30 godina treba biti neprekidan kod poslednjeg poslodavca”.

**ODLUKA BR. 8261 ENERGETSKE KORPORACIJE KOSOVA D.D.,
doneta 24. avgusta 2019. godine**

Odluka

“I. Nastavlja se priznavanje obaveze za isplatu jubilarnih plata za sve zaposlene koji su ispunili uslov do 31.12.2019. godine, odnosno koji su navršili 10, 20 ili 30 godina radnog staža, od 01.01.2015. godine pa nadalje.

[...]

III. Zaposleni koji su navršili 40 godina radnog staža uživaju isto pravo kao i radnici koji su navršili 30 godina radnog staža”.

Prihvatljivost zahteva

25. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
26. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:
- “1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
[...]
7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.
27. Sud se takođe poziva na član 47. [Individualni zahtevi], član 48. [Tačnost podneska] i član 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47
[Individualni zahtevi]

Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.

Član 48
[Tačnost podneska]

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

Član 49
[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku”.

28. Što se tiče ispunjenosti ovih uslova, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva podneo zahtev u svojstvu ovlašćene strane i osporava presudu [Ac. br. 9423/21] Apelacionog suda od 6. decembra 2022. godine. Sud dalje primećuje da podnosilac zahteva nije podneo reviziju Vrhovnom sudu, jer je „ *vrednost predmeta spora manja od 3.000 evra (tri hiljade evra)*“ u skladu sa stavom 2, člana 211. ZPP-a. U tom smislu, na osnovu činjenice da je predmet razmatranja zahteva osporena presuda Apelacionog suda od 6. decembra 2022. godine, Sud će oceniti da li je zahtev podnosioca zahteva podnet u roku koji je propisan Zakonom i Poslovníkom. U pogledu poslednje navedenog, na osnovu činjenice da je podnosilac zahteva podneo svoj zahtev Sudu 3. marta 2023. godine, dok je presuda Apelacionog suda doneta 6. decembra 2022. godine, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva podneo zahtev Sudu u roku utvrđenom u zakonu i Poslovníku, nakon što je iscrpeo pravna sredstva i precizirao ustavne odredbe za koje tvrdi da su povređene u njegovom slučaju.
29. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 34. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovníka. Stav 2. pravila 34. Poslovníka propisuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Tačnije, tačka d stava 1. i stav 2. pravila 34. Poslovníka posebno propisuju:
- “(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:
[...]
(d) ako zahtev tačno razjašnjava i, adekvatno iznosi činjenice i navode da su prava ili odredbe ustava povređene.
[...]
(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac/teljka nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju”.*
30. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „*očigledno neosnovan*“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „*očigledno neosnovanim navodima*“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navod koji se kvalifikuju kao navodi „*četvrtog stepena*“; (ii) navodi kategorisani „*odsustvom očigledne ili evidentne povrede*“; (iii) navodi koji su „*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*“; i na kraju, (iv) „*konfuzni i nejasni*“ navodi. Ovaj koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva ocenjenog kao „*očigledno neosnovan*“, i specifičnosti gore navedene četiri kategorije navoda koji se kvalifikuju kao „*očigledno neosnovani*“ razvijeni kroz sudsku praksu ESLJP-a, Sud je usvojio i u svojoj sudskoj praksi uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve: [KI40/20](#), podnosilac zahteva: *Sadik Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2021. godine; [KI163/18](#), podnosilac zahteva: *Kujtim Lleshi*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2020. godine; [KI21/21](#), podnosilac zahteva: *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. aprila 2021. godine, [KI107/21](#), podnosilac zahteva: *Ramiz Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. oktobra 2021. godine).

31. U ovom aspektu, Sud prvobitno podseća da se okolnosti konkretnog slučaja odnose na tužbeni zahtev podnosioca zahteva nad njegovim bivšim poslodavcem, za priznavanje prava na naknadu 3. (tri) jubilarnih plata po osnovu Opšteg kolektivnog ugovora. Osnovni sud je usvojio tužbu podnosioca zahteva kao osnovanu. Kao rezultat žalbe na presudu Osnovnog suda od strane bivšeg poslodavca pri Apelacionom sudu, potonji je osporenom presudom [Ac. br. 9423/21] od 06. decembra 2022. godine preinačio presudu Osnovnog suda i odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva sa obrazloženjem da istom ne pripada pravo na jubilarnu nagradu jer je navršio 40. (četrdeset) godina radnog staža 15. avgusta 2012. godine, odnosno pre stupanja na snagu Opšteg kolektivnog ugovora.
32. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da mu je osporenom presudom Apelacionog suda povređeno pravo zagarantovano članom 31. Ustava. Sud ističe da podnosilac zahteva u svom zahtevu nije precizirao kako mu je to pravo povređeno u njegovom slučaju. Međutim, isti je svojim dopisom, dostavljenim 22. maja 2023. godine priložio 4 (četiri) presuda Apelacionog suda, za koje navodi sledeće: „Na osnovu Vašeg zahteva sa br. ref. 323-4/23, šaljem Vam nekoliko presuda Apelacionog suda u Prištini koje su odlučivale u sličnim slučajevima na ime naknade za jubilarne plate“ i „Ovo su dovoljni dokazi za Ustavni sud, da prilikom odlučivanja za podnosioca zahteva: [R.R.A], [B.B] i [I.F] usvoji zahteve kao osnovane kako bi se obezbedilo pravično i nepristrasno suđenje.“
33. U svetlu gore navedenog, Sud primećuje da se navod podnosioca zahteva za povredu člana 31. Ustava u suštini odnosi na povredu tog prava kao rezultat kontradiktornih odluka redovnih sudova.
34. Kao rezultat toga, Sud će u nastavku elaborirati (i) načela i kriterijume utvrđene sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) u vezi sa nedostatkom doslednosti sudskih odluka; (ii) primenu istih u konkretnom slučaju, u skladu sa kojom praksom je na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava dužna da protumači osnovna prava i slobode zagarantovana Ustavom.

(i) Načela i kriterijumi utvrđeni kroz sudsku praksu ESLJP-a i Suda u pogledu nedoslednosti sudskih odluka

35. S tim u vezi, Sud prvo ističe da je načela i kriterijume koje je utvrdio ESLJP, ovaj Sud, prilikom razmatranja navoda podnosioca zahteva o povredi načela pravne sigurnosti, kao rezultat kontradiktornih odluka takođe primenio u svojoj sudskoj praksi, koje između ostalog obuhvaćaju slučajeve [KI87/18](#), podnosilac zahteva „[IF Skadeforsikring](#)“, presuda od 27. februara 2019. godine i [KI35/18](#), podnosilac zahteva [Bayerische Versicherungsverband](#) presuda od 6. januara; [KI133/20](#) podnosilac zahteva [Raiffeisen Bank J.S.C.](#), presuda od 30. marta 2022. godine; [KI78/21](#) podnosilac zahteva [Raiffeisen Bank J.S.C.](#), presuda od 30. marta 2022. godine gde je sud, između ostalog, utvrdio povredu člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a zbog povrede načela pravne sigurnosti kao rezultat divergencije u sudskoj praksi ESLJP-a).
36. U svetlu razvoja opštih načela u pogledu kontradiktornih odluka ili divergencije u sudskoj praksi, Sud se prvo poziva na sudsku praksu ESLJP-a, koja je kontinuirano naglašavala da je jedna od bitnih komponenti vladavine prava pravna sigurnost, koja, između ostalog, garantuje izvesnu sigurnost u pravnim situacijama i doprinosi poverenju javnosti u sudove (vidi slučaj ESLJP [Brumărescu protiv Rumunije \[DHM\]](#), zahtev [br. 28342/ 95](#), stav 61; slučaj [Ștefăniță i drugi protiv Rumunije](#), zahtev [nr.](#)

- [38155/02](#), presuda od 2. novembra 2010. godine, stav 38, i slučaj [Nejet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske](#), zahtev [nr. 13279/05](#), presuda od 20. oktobra 2011. godine, stav 56. vidi takođe slučaj Suda, [KI28/23](#) podnosilac zahteva *Rrahim Haliti*, rešenje o neprihvatljivosti od 29. juna 2023. godine, stav 61.).
37. Prema zaključku ESLJP-a, zaključak koji je potvrđen i kroz sudsku praksu samog Suda, istaknuto je sledeće: „*prisustvo kontradiktornih sudskih odluka, s druge strane, može stvoriti situacije pravne nesigurnosti, što bi umanjilo poverenje javnosti u pravosudni sistem*“. (vidi slučaj *Paduraru protiv Rumunije*, zahtev [br. 63252/00](#), stav 98.; [Vinčić i drugi protiv Srbije](#), zahtev [br. 44698/06](#), stav 56., presuda od 1. decembra 2009. godine; i slučaj *Ştefănică i drugi protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 38.; vidi u ovom aspektu slučajeve suda KI133/20, podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C*, citiran iznad, stav 118. i KI78/21, podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C*, citiran iznad, stav 89.). ESLJP je, međutim, precizirao da ne postoji stečeno pravo na doslednost sudske prakse. (vidi slučaj [Unéđić protiv Francuske](#), slučaj [br. 20153/04](#), presuda od 18. decembra 2008. godine, stav 74; vidi gore citiran slučaj *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, stav 56.; vidi takođe gore citiran slučaj KI35 /18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, citiran iznad, stav 65.; [KI42/17](#), podnosilac zahteva *Kushtrim Ibraj*, rešenje o neprihvatljivosti, od 25. januara 2018. godine, stav 33. KI133/20, podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C*, citiran iznad, stav 117. i KI78/21, podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C*, citiran iznad, stav 87.).
38. U nastavku, ESLJP je utvrdio tri osnovna kriterijuma, koja su takođe prihvaćena u sudskoj praksi Suda za utvrđivanje da li navodna divergencija u sudskim odlukama predstavlja povredu člana 6. EKLJP-a, a koja određuju sledeće: i) da li postoje „*duboke i dugoročne*“ razlike u sudskoj praksi; (ii) da li domaći zakon uspostavlja sposobne mehanizme koji mogu da reše takve divergencije; i (iii) da li su ti mehanizmi primenjeni i sa kakvim efektom (u ovom kontekstu, vidi slučajeve ESLJP-a, [Beian protiv Rumunije \(br. 1\)](#), zahtev [br. 30658/05](#), presuda od 6. decembra 2007. godine, stavovi 37. – 39. [Grkokatolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije](#), zahtev [br. 76943/11](#), presuda od 29. novembra 2016. godine, stavovi 116. – 135.; [Jordan Jordanov i drugi protiv Bugarske](#), zahtev [br. 23530/02](#), presuda od 2. jula 2009. godine stavovi 49. – 50.; *Nejdet Şahin dhe Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 53.; i vidi slučaj Suda, [KI29/17](#), podnosilac zahteva *Adem Zhegrova*, rešenje o neprihvatljivosti, od 5. septembra 2017. godine, stav 51.; KI42/17, podnosilac zahteva *Kushtrim Ibraj*, citiran iznad stav 39.; KI87/17 podnosilac zahteva „*IF Skadiforsikring*“, citiran iznad, stav 67., citiran iznad; KI35/18 podnosilac zahteva „*Bayerische Versicherungsverband*“, citiran iznad, stav 70.; [KI107/19](#), podnosilac zahteva *Gafurr Bytyqi*, rešenje o neprihvatljivosti, od 11. marta 2020. godine, stav 74.; KI133/20, podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C*, citiran iznad, stav 120.; KI78/21, podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C*, citiran iznad, stav 91.; i KI28/23, podnosilac *Rrahim Haliti*, citiran iznad, stav 63.).
39. Sud primećuje da je kao i ESLJP tako i sam Sud, prilikom razvoja koncepta „*dubokih i dugoročnih razlika*“ takođe uzeo u obzir da li je neslaganje izolovano ili utiče na veliki broj ljudi (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a, *Grkokatolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije* citiran iznad, stav 135., i slučajeve Suda KI35/18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, citiran iznad, stav 72.).
40. Sud s tim u vezi takođe naglašava da ESLJP nije utvrdio povredu člana 6. EKLJP-a u slučajevima divergentne sudske prakse i ako je to uticalo na veliki broj ljudi u vezi sa istim pitanjem tokom kratkog vremenskog perioda pre nego što su se relevantne kontradikcije rešile od viših sudova, dajući tako mogućnost državnim mehanizmima da obezbede odgovarajuću doslednost (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a, *Albu i drugi*

protiv Rumunije, presuda od 10. maja 2012. godine, stavovi 42. – 43., i slučajeve Suda KI35/18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, citiran iznad, stav 73, KI133/20, podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C.*, citiran iznad, stav 122. i KI78/21, podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C.*, citiran iznad, stav 92.).

41. Ovo poslednje se odnosi na drugi i treći kriterijum, odnosno na postojanje mehanizma sposobnog da rešava nedoslednosti u sudskoj praksi i da li je ovaj mehanizam korišćen i sa kojim efektom. S tim u vezi, ESLJP je prvobitno zaključio da nepostojanje takvog mehanizma predstavlja povredu prava na redovan sudski proces zagaranovan članom 6. EKLJP-a. (vidi, u ovom kontekstu, *Tudor Tudor protiv Rumunije*, zahtev [br. 21911/03](#), presuda od 4. marta 2009. godine, stavovi 30. – 32.; i *Štefănică i drugi protiv Rumunije*, citiran iznad, stavovi 37. – 38.; i *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 54.), koji je zaključak i Sud potvrdio u svojoj sudskoj praksi (vidi slučajeve KI35/18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, citiran iznad, stav 74, KI133/20, podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C.*, citiran iznad, stav 123. i KI78/21, podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C.*, citiran iznad, stav 93.).

(ii) Primena ovih načela i kriterijuma u okolnostima konkretnog slučaja

42. U nastavku, Sud će primeniti iznad elaborirana načela u okolnostima konkretnog slučaja, primenjujući kriterijume na osnovu kojih se Sud i ESLJP bave pitanjima divergencije u odnosu na sudsku praksu, počevši od ocene da li su u okolnostima konkretnog slučaja, (i) navodne divergencije u sudskoj praksi „*duboke i dugoročne*“ i ako je to slučaj; (ii) postojanje mehanizama sposobnih da reše dotičnu divergenciju; i (iii) procenu da li su ovi mehanizmi primenjeni i sa kakvim efektom u okolnostima konkretnog slučaja.
43. U početku, Sud takođe treba da ponovi da, na osnovu sudske praske ESLJP-a i Suda, nije njegova funkcija da upoređuje različite odluke redovnih sudova, čak i ako su donete u naizgled sličnim postupcima, pošto njihova nezavisnost mora biti poštovana (vidi predmet ESLJP *Adamsons protiv Letonije*, citiran iznad, stav 118., vidi takođe slučajeve Suda KI87/ 18 podnosilac zahteva *IF Skadeforsikring* i KI35/ 18 podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, KI133/20, podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C.*, stav 126, KI78/21, podnosilac zahteva *Raiffeisen Bank J.S.C.*, stav 96. citirani iznad).
44. Štaviše, podnosilac zahteva u vezi sa tvrdnjama o ustavnoj povredi osnovnih prava i sloboda kao rezultat divergencija u sudskoj praksi, mora da iznese Sudu relevantne argumente u pogledu činjenične i pravne sličnosti slučajeva za koje se navodi da su različito rešeni od strane redovnih sudova, što je rezultiralo kontradiktornim odlukama u sudskoj praksi i koje je moglo rezultirati kršenjem njihovih ustavnih prava i sloboda zagaranovanih članom 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a (vidi slučaj KI35/ 18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, stav 76.).
45. Shodno tome, Sud prvo podseća na tvrdnju podnosioca zahteva koji je 22. maja 2023. godine dostavio istom četiri presuda Apelacionog suda koji su odlučivali o njemu identičnim slučajevima u ime nadoknade jubilarnih plata, i o kojima navodi sledeće: „*Na osnovu Vašeg zahteva sa br. ref. 323-4/23, šaljem Vam nekoliko presuda Apelacionog suda u Prištini koje su odlučivale u sličnim slučajevima na ime naknade za jubilarne plate*“ i „*Ovo su dovoljni dokazi za Ustavni sud, da prilikom odlučivanja za podnosioca zahteva: [RR.A], [B.B] i [I.F] usvoji zahteve kao osnovane kako bi se obezbedilo pravično i nepristrasno suđenje.*“ Sud navodi da podnosilac zahteva nije

- dostavio druge dopise u vezi sa ovim slučajevima, za koje je tvrdio činjeničnu i pravnu povezanost sa njegovim slučajem.
46. Sud podseća da je u gore navedenim slučajevima KI87/18, KI35/18, KI133/20 i KI78/21 citiranim iznad, utvrdio povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a zbog povrede načela pravne bezbednosti, kao rezultat razlike u sudskoj praksi, pošto je utvrđeno da (i) postoje „*duboke i dugoročne razlike*“; (ii) da je postojao mehanizam Vrhovnog suda za usklađivanje sudske prakse; ili (iii) gore pomenuti mehanizam nije korišćen.
 47. Sud primećuje da su okolnosti gore navedenih slučajeva [Ac. br. 4431/19]; [Ac. br. 4351/19]; [Ac. br. 511/20]; i [Ac. br. 1275/20], koje je podnosilac zahteva dostavio dopisom od 22. maja 2023. godine] nadovezuju se time jer su stranke u ovim slučajevima takođe zaposleni kod istog poslodavca, odnosno Energetske korporacije Kosova.
 48. Međutim, referišući se na slučajeve na koje je podnosilac zahteva uputio, Sud iz navedenih presuda konstatuje da je u svih 4 (četiri) njemu dostavljena slučajeva Prvostepeni sud usvojio zahteve M.Sh., R.M., K.H. i M.A. za isplatu jubilarnih plata (Napomena Suda: prvostepene odluke za ove slučajeve podnosilac zahteva nije dostavio Sudu). Dalje, nakon žalbe koju je bivši poslodavac podneo Apelacionom sudu, između ostalog, navodeći da je u sva 4 (četiri) slučaja nastupio rok zastarelosti, ovaj je odbio žalbu kao neosnovanu. Tačnije, **u slučaju M.Sh.**, Apelacioni sud je presudom [Ac. br. 4431/2019] od 24. decembra 2019. godine, utvrdio da u ovom slučaju nije nastupila zastarelost jer „[...] je podneto u periodu od 3. godine nakon penzionisanja tužioca [podnosioca zahteva]“; **u slučaju R. M.** kome je Osnovni sud odobrio i tužbeni zahtev za isplatu jubilarnih plata, a potom je, nakon žalbe bivšeg poslodavca, Apelacioni sud presudom [Ac. br. 4351/19] od 17. septembra 2019. godine odbio žalbu bivšeg poslodavca, ističući da je u ovom slučaju žalba podneta na vreme, jer je „[...] podneo tužbu Sudu dana 09. marta 2018. godine, što znači da je tužba podneta u zakonskom roku predviđenom članom 87. Zakona br. 03/L-212 o radu [...]“; **u slučaju K. H.**, Apelacioni sud je potvrdio i presudu Osnovnog suda kojom se istom priznaje pravo na naknadu jubilarnih plata i presudom [Ac. br. 511/20] od 8. aprila 2021. godine zaključio da je „[...] tužba podneta u zakonskom roku predviđenom odredbama člana 87. Zakona o radu [...]“; kao i u **slučaju M. A.**, Apelacioni sud je presudom [Ac. br. 1275/20], od 14. septembra 2020. godine, odlučio da je zahtev istog „[...] u roku i ne radi se o zastarelosti, kako je to predviđeno članom 87. Zakona o radu“, i time je prihvatio obrazloženje Osnovnog suda, kojim se K. H. priznaje pravo na jubilarne plate.
 49. Dok, u slučaju podnosioca zahteva, Sud podseća da je Osnovni sud odbio tužbu podnosioca zahteva na osnovu toga što podnosilac zahteva u periodu kada je Opšti kolektivni ugovor bio na snazi nije ispunio uslov od 10, 20, 30 ili 40 godina radnog staža, odnosno isti je ocenio da je podnosilac zahteva navršio 30 (trideset) godina radnog staža 15. avgusta 2002. godine, odnosno pre stupanja na snagu navedenog ugovora i kao takvo ne može proizvesti zakonsko dejstvo, uprkos odluci bivšeg poslodavca od 10. aprila 2019. godine, kojom je odlučio da nastavi sa priznavanjem obaveze isplate jubilarnih plata svim zaposlenima koji ispunjavaju uslove do 31. decembra 2019. godine. Prema Apelacionom sudu, podnosilac zahteva je 40 (četdeset) godina radnog staža navršio 15. avgusta 2012. godine, odnosno 3 (tri) godine pre stupanja na snagu OKSK-a, pa stoga nema pravo na jubilarnu nagradu.
 50. Sud takođe primećuje da je odlučivanje Apelacionog suda i Prvostepenog suda, u činjeničnim i pravnim okolnostima u konkretnom slučaju u skladu i sa pravnim mišljenjem o jubilarnoj nagradi koju je iznet na Opštoj sednici Vrhovnog suda, 27.

februara 2023. godine, u kojem je utvrđeno sledeće: „Zaposleni na osnovu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, ima pravo na jubilarnu nagradu kako je definisano u članu 52 ovog sporazuma, ako su ispunjeni ovi uslovi i to: a) da se jubilarna godina rada od 10, 20 i 30 godina navršava u vreme kada se primenjuje ovaj sporazum kao u tački II ovog pravnog mišljenja, i b) radni staž od 10, 20 i 30 godina treba biti neprekidan kod poslednjeg poslodavca“.

51. Podsećajući na obavezu utvrđenu sudskom praksom Suda da podnosioci zahteva moraju da iznesu Sudu relevantne argumente u vezi sa činjeničnom i pravnom sličnošću slučajeva za koje se tvrdi da su ih redovni sudovi različito rešavali, što je dovelo do kontradiktornih odluka u sudskoj praksi, Sud primećuje da pored dostavljanja 4 (četiri) odluka Apelacionog suda, gde podnosilac zahteva navodi slične činjenične i pravne okolnosti kao one u njegovom slučaju, podnosilac zahteva nije uspeo da Sudu iznese dodatne argumente, ili druge slučajeve o kojima je Apelacioni sud odlučivao drugačije, i samim tim nije uspeo da potkrepi svoj navod o povredi pravne sigurnosti kao rezultat kontradiktornih odluka redovnih sudova.
52. Štaviše, u ovom slučaju, Sud primećuje da je Apelacioni sud utvrdio da podnosilac zahteva nema pravo na jubilarnu nagradu jer nije ispunio godine staža u vremenskom periodu u kojem je bio na snazi Opšti kolektivni ugovor. S druge strane, u ostala 4 (četiri) slučajeva, čije je kopije podnosilac zahteva dostavio Sudu 22. maja 2023. godine, redovni sudovi su obrazložili da dotičnim tužiocima nije zastarelo pravo na jubilarnu naknadu i da im to pravo pripada, jer su ispunili uslov radnog staža.
53. Stoga, u svetlu svoje sudske prakse, Sud ocenjuje da nije moguće utvrditi postojanje „dubokih i kontinuiranih razlika“ u sudskoj praksi Apelacionog suda koje ugrožavaju načelo pravne sigurnosti pozivajući se na 4 (četiri) presude Apelacionog suda, čije se okolnosti razlikuju od slučaja podnosioca zahteva.
54. Prema tome, Sud smatra da ni broj presuda koje su predstavljene kao kontradiktorne, ni način na koji je Apelacioni sud ocenio i postupio u slučaju podnosioca zahteva ne stvaraju dovoljan osnov da opravda navode o povredi načela sigurnosti kao rezultat kontradiktornih odluka redovnih sudova (vidi slučajeve Suda KI29/17, podnosilac Adem Zhegrova, citiran iznad, stav 58. i KO28/23, podnosilac zahteva Rrahim Haliti, citiran iznad, stav 82.).
55. Stoga, Sud zaključuje da je zahtev u celini neprihvatljiv kao očigledno neosnovan po ustavnim osnovama „zbog evidentnog nedostatka povrede“, kako je utvrđeno pravilom 34. (2) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i u skladu sa pravilima 34. (2) i 48 (1) Poslovnika o Radu, dana 30. avgusta 2023. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 4 člana 20. Zakona; i
- IV. DA UTVRDI da ova odluka stupa na snagu na dan objavljivanja na Službenom listu Republike Kosovo, shodno stavu 5 člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog Suda

Gresa Caka-Nimani